

УДК 687.016

ПОПОВА Т.І., ЛОСЬ М.В.

Українська інженерно-педагогічна академія

ФОРМУВАННЯ НАПРЯМІВ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ЖІНОЧОГО ДІЛОВОГО ОДЯГУ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Мета. Розгляд передумов формування напрямів дизайн-проектуювання жіночого ділового одягу на основі принципів трансформації.

Методика. Огляд літературних джерел, аналіз виявлених тенденцій та закономірностей, метод системного аналізу.

Результати. В ході проведення дослідження було виявлено види класичного стилю одягу та їх відповідність дрес-кодам, різновиди ділового стилю, класифікацію методів та принципи трансформації одягу.

Наукова новизна. На основі аналізу було виявлено та охарактеризовано різновиди ділового стилю, виділено класифікацію методів, принципи трансформації одягу. Доведено, що для задоволення потреби в діловому одязі, який міг би поєднувати в собі різні функції, при його розробці доцільно використовувати принцип трансформації.

Практична значимість. Одержані результати можна застосувати для проектування жіночого ділового одягу, які здатні виконувати декілька функцій та підтримувати динамічний спосіб життя, який характеризується частою зміною подій.

Ключові слова: діловий одяг, класичний стиль, формальний діловий стиль, стиль вільна п'ятниця, трансформація, костюм-трансформер, жінка.

Вступ. На сьогоднішній день існує тенденція до збільшення кількості жінок в бізнесі. За даними Звіту із глобального гендерного розриву за 2016 рік (Global Gender Gap Report 2016), що був підготовлений Світовим економічним форумом (World Economic Forum), індекс гендерної рівності в Україні за показником «Економічна участь та можливості» становить 0,722 (0,00 – нерівність, 1,00 – рівність). В цьому звіті зазначається, що 31,5% фірм в нашій країні очолюють жінки, а рівень здібності жінок підійматися на позиції керівника підприємства становить 0,64 (з максимальних 1,00) [1].

5 квітня 2017 року Кабінет Міністрів своїм розпорядженням затвердив Концепцію Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року, яка передбачає вживання заходів щодо удосконалення національного механізму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства та впровадження європейських стандартів рівності [2].

Діловий одяг – окрема категорія жіночого одягу, в набагато меншому ступені підвладна впливу мінливої моди. Суворі правила ділового дрес-коду, які змушені дотримуватися багато сучасних жінок, практично не змінюються з часом. Дослідники відзначають, що однією з основних проблем при створенні образу компетентної ділової жінки є те, що довгий час керівні пости займали переважно чоловіки, і всі сформовані оцінки орієнтовані на чоловічу психологію. Позитивний імідж чоловіка - динамічний, напористий, агресивний, - відповідає образу компетентного професіонала. Позитивний імідж жінки в суспільстві: ніжна, лагідна - тобто слабка і некомпетентна в діловій сфері. Стиль ділової жінки - стримана елегантність. Високий рівень стилю викликає довіру, симпатію, повагу партнера або підлеглих [3].

Існує декілька проблем. По-перше, відсутня достатня кількість пропозицій серед жіночих ділових костюмів порівняно з діловим одягом для чоловіків. Більшість комплектів

одягу, що пропонуються діловим жінкам, можна віднести скоріше до неформального ділового стилю. По-друге, у жінки є необхідність проявляти свою індивідуальність, але універсальність ділового одягу не дозволяє цього зробити. До того ж, правилами ділового етикету забороняється приходити на роботу в одному костюмі два дні поспіль. По-третє, діловим жінкам іноді протягом одного дня приходиться відвідувати декілька різнопланових заходів, які потребують використання різного по стилю одягу, що вимагає змінити підхід до дизайн-проекування жіночого ділового одягу з урахуванням принципів трансформації.

Постановка завдання. Мета роботи – розгляд передумов формування напрямів дизайн-проекування жіночого ділового одягу на основі принципів трансформації.

Результати дослідження. Службова обстановка накладає певні вимоги до зовнішнього вигляду ділової людини. В світі моди давно склалося певне поняття – «діловий костюм». Він, звичайно, враховує останні тенденції в моді, але при цьому залишається певною мірою строгим і консервативним. Дослідники відзначають, що здійснюючи підбір костюма в широкому сенсі (тобто враховуючи всі супутні компоненти), потрібно керуватись такими загальними правилами [5]:

- єдність стилю;
- відповідність стилю конкретній ситуації;
- розумна мінімізація колірної гами («правило трьох кольорів»);
- зіставність кольорів в кольоровій гаммі;
- сумісність фактури матеріалу;
- зіставність характеру малюнка в різних компонентах одягу;
- відповідність якісного рівня аксесуарів (взуття, папки для паперів, портфеля і т.п.) якості основного костюма.

З'ясовано, що стиль в костюмі – це сукупність виразних прийомів і художніх засобів, яка забезпечує єдність образного звучання одягу. Стиль безпосередньо пов'язаний з модою, але істотно відрізняється від неї насамперед тим, що мода є постійну мінливість, тоді як стиль характеризується постійністю і стійкістю [6].

Зараз найпоширенішою є така класифікація стилів одягу: класичний, романтичний, спортивний і фольклорний. Класичний стиль відображає уявлення широких мас людей про традиційні форми різних видів одягу. Він вважається одним з найстаріших стилів у світі сучасної моди. Одяг у класичному стилі - це строгість, практичність, простота, елегантність, ідеальний крій одягу і відчуття міри у виборі аксесуарів. Силует одягу класичного стилю прямий або напівприлеглий. До одягу класичного стилю належать такі різновиди: жакет шанель, болеро, спенсер, кардиган, костюм англійський, фрак, блузка, пальто класичне, спідниця пряма тощо. Класичний костюм в основному виготовляють з однотонної тканини, але іноді використовують тканину в тонку смужку, клітинку або курячу лапку. Аксесуарами до одягу класичного стилю можуть бути строгі головні убори, шарфи, хустки і взуття (туфлі-човник на невисоких підборах). Іноді класичний стиль називають респектабельний, стиль класицизм, англійський, елегантний, аристократичний, але це все побутові назви деяких стилів одягу, пов'язаних у першу чергу з офіційним одягом, тобто з класичним костюмом [7].

Ділове життя не вичерпується лише роботою в офісі, організації, діловими зустрічами. Воно включає також офіційні прийоми [5]. До одягу для офіційних прийомів

пред'являють інші вимоги, ніж для робочого ділового костюму. Тому, на наш погляд, слід розглянути варіанти класичного стилю одягу.

Спеціалісти з моделювання одягу та дослідники ділової етики та етикету пропонують різні класифікації сучасних стилів одягу. Так, дослідники ділової етики виділяють такі різновиди ділового стилю [8]:

Формальний діловий стиль (Business Formal). Включає діловий костюм неяскравого приглушеного кольору. Обидві частини костюма (верхня і нижня) пошиті з тканини одного кольору, фактури і рисунка.

Звичайний діловий стиль (Business General). Він відрізняється від попереднього послабленням обмежень у виборі тканин і складових частин костюмів як для чоловіків, так і для жінок. Для чоловіків пропонується костюм стилю Sity – піджак, брюки, джемпер або жилет, сорочка і краватка. Для жінок склад костюму близький до формально- ділового стилю (спідниця, брюки, строга сукня з піджаком), але дозволяється використовувати тонкий шовковистий трикотаж.

Стиль «вільна п'ятниця» (Business Casual). Менш офіційний, ніж попередній, тому в ньому допускаються твідовий піджак, брюки-слакси, трикотаж (у жінок – трикотажні «двійки»), блузи сорочечного типу, брюки прямого крою без піджака з трикотажем, спідниці із вовни.

Дослідження Кротової Т.Ф. показують, що призначення костюма і його відповідність певному дрес-коду обумовлюють три основні типи костюмів: *формальні* (візитка, смокінг і фрак), *ділові* (з одно- або двобортним піджаком або жакетом, що відповідає дрес-кодам "Business Best" і "Business Traditional") та *неформальні*, об'єднані різними напрямками стилю "Casual", що відповідають дрес-кодам "Business Casual", "Office Casual", "Sport Casual", "All-out Casual" [9].

Спосіб життя ділової людини дуже швидкий: в бізнесі передбачаються не тільки робота в офісі, але і ділові зустрічі, конференції, урочисті прийоми. За один день може бути заплановано декілька різних заходів, кожен з яких диктує свої правила дрес-коду.

Таким чином, є очевидним, що на сьогоднішній день існує потреба в розробці такого одягу для ділової жінки, який міг би поєднувати в собі різні функції та підтримувати динамічний спосіб життя, який характеризується частою зміною подій.

На сьогоднішній день у проектуванні сучасного одягу дуже широко використовується принцип трансформації. Зокрема, такий принцип використовується у виготовленні урочистого одягу, дитячих виробів, одягу спортивного стилю, повсякденного одягу, захисного одягу.

Поняття «трансформація» в проектуванні одягу є складним та широким через великий спектр впливу. «Трансформація» (новолатинське Transformatio, від trans – через, і formatio – утворення вигляду) – перетворення, зміна вигляду, форми, істотних властивостей чого-небудь, перетворення однієї форми на іншу [10].

Трансформація – це здатність швейного виробу суттєво змінювати свою форму, силует, функціональне призначення та властивості за допомогою рухомої конструкції, тобто це здатність одягу до видозмінення і перетворення. Метою проектування багатофункціонального одягу-трансформера, який спеціально створюється для динамічного

способу життя та різноманітних ситуацій використання, є забезпечення багатьох важливих функцій життєдіяльності людини.

Одяг-трансформер – це одна річ в декількох оригінальних варіантах, що є особливо важливим для жителів мегаполісів, так як економить час, дозволяючи змінювати стиль протягом всього дня та виглядати доречно у будь-якому оточенні за будь-яких обставин. Такий одяг є просто незамінним для любителів подорожувати, так як не вимагає багато місця в багажі. Також він сподобається тим, хто не любить або не може витратити багато коштів на придбання одягу, адже купуючи одну річ ми насправді купуємо декілька речей, які можуть існувати як разом в одному комплекті, так і без окремих своїх складових [11].

Існує класифікація методів трансформації предметів і елементів одягу, яка є вихідною інформацією для проектування сучасних трансформованих виробів різного функціонального, ергономічного і естетичного призначення, що представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація методів трансформації предметів і елементів одягу

Комбінаторний метод			Модульний метод			Метод плоского крою			Кінетизм		
Геометричний	Кольоровий	Конструктивний	Конструктивний	Технологічний	Функціональний	Один або різний асортимент	Різні по формі виробу	Сяючі об'єкти	Світлодіоди	Автономне освітлення	Обертвові і рухомі предмети

У ході дослідження було виділено вісім базових принципів трансформації одягу [11]:

1. поява-зникнення об'єму всього виробу;
2. відділення-приєднання деталей або елементів одягу;
3. регулювання-фіксація величини, об'єму, форми, силуету виробу і деталей виробу;
4. згортання-розгортання деталей та елементів виробу;
5. розтягування-стягування деталей або частин виробу;
6. заміщення елементів та деталей виробу іншими елементами та деталями;
7. суміщення-розсування частин виробу;
8. трансформація виробу за рахунок оздоблення.

Висновки. Отже, існує проблема формування ефективного іміджу ділової жінки в зв'язку з тим, що кількість працюючих жінок постійно збільшується, а всі сформовані вимоги до ділового одягу орієнтовані на чоловічу психологію. Спосіб життя ділової людини дуже швидкий: в бізнесі передбачаються не тільки робота в офісі, але і ділові зустрічі, конференції, урочисті прийоми. За один день може бути заплановано декілька різних заходів, кожен з яких диктує свої правила до ділового одягу. Це питання можна вирішити розробкою ділового одягу, використовуючи принцип трансформації – цей принцип широко використовується в сучасному побутовому, урочистому, спортивному та спеціальному одязі. Цей принцип дозволяє спроектувати багатофункціональний одяг - трансформер, який

створюється для динамічного способу життя та різноманітних ситуацій використання, що забезпечує багато важливих функцій життєдіяльності людини.

Література

1. The Global Gender Gap Report 2016. – Geneva: World Economic Forum, 2016. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/GGGGR16/WEF_Global_Gender_Gap_Report_2016.pdf
2. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 229-р. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249890469>
3. Фалько Л. Ю. Индивидуальный стиль в одежде / Л. Ю. Фалько. – Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2010. – 140 с.
4. Дахно, І. І. Ділова кар'єра : навч. посіб. / І. І. Дахно. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
5. Лесько О. Й. Етика ділових відносин : навч. посібник / Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б., Рузакова Г. Г. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 320 с.
6. Бердник Т. О. Моделирование и художественное оформление одежды / Т. О. Бердник. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 352 с.
7. Колосніченко М. В. Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу. / М. В. Колосніченко, К.Л. Процик. – К.: КНУТД, 2011. – 238 с.
8. Ушакова Н. В., Стрижова А. Ф. Имиджология: Учебное пособие / Н. В. Ушакова, А. Ф. Стрижова // М.: Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2009. – 280 с.
9. Кротова Т. Ф. Класичний костюм в європейській моді ХІХ – початку ХХІ століття: еволюція форм і художньо-стильові особливості : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : 17.00.06 / Т. Ф. Кротова; Львів. нац. акад. мистецтв. – Львів, 2015. – 32 с.
10. Нагорна З. В. Класифікація методів трансформативного формоутворення в дизайні одягу / З. В. Нагорна // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2013. – № 2. – С. 87–90.
11. Привала В. О. Систематизація способів здійснення трансформації сучасного одягу / В. О. Привала, Л. В. Буханцова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – №2. – С. 65–68.

References

1. The Global Gender Gap Report 2016. Geneva: World Economic Forum, 2016. Rezhy`m dostupu: http://www3.weforum.org/docs/GGGR16/WEF_Global_Gender_Gap_Report_2016.pdf
2. Pro sxvalennya Konceptiyi Derzhavnoi social`noyi programy` zabezpechennya rivny`x prav ta mozhly`vostej zhinok i cholovikiv na period do 2021 roku [Elektronny`j resurs] : Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 5 kvitnya 2017 r. # 229-r. – Rezhy`m dostupu: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249890469>
3. Fal`ko L. Yu. (2010) *Y`ndy`vy`dual`nyj sty`l v odezhdе. Vlady`vostok: Y`zd-vo VGUЭС*, 140 p.
4. Daxno, I.I. (2011) *Dilova kar`yera : navch. posib.* K.: Centr uchbovoyi literatury. 528 p.
5. Les`ko O. J., Pry`shhak M. D., Zalyubiv`ska O. B., Ruzakova G. G. (2011) *Ety`ka dilovy`x vidnosy`n: navch. posibny`k.* Vinny`cya : VNTU. 320 p.
6. Berdny`k T. O. (2001) *Modely`rovany`e y` xudozhestvennoe oformleny`e odezhdы.* Rostov-na-Donu: Feny`ks, 352 p.
7. Kolosnichenko M. V., Kolosnichenko M. V., Procy`k K.L. (2011) *Moda i odyag. Osnovy` proektuvannya ta vy`gotovlennya odyagu.* Kyiv National University of Technologies and Design 238 p.
8. Ushakova N. V., Stry`zhova A. F. *Y`my`dzhelogy`ya: Uchebnoe posoby`e / N. V. Ushakova, A. F. Stry`zhova // M.: Y`zdatel`sko-torgovaya korporacy`ya "Dashkov y` Ko", 2009. – 280 s.*
9. Krotova T. F. (2015) *Klasy`chny`j kostyum v yevropejs`kij modi XIX – pochatku XXI stolittya: evolyuciya form i xudozhn`o-sty`l`ovi osobly`vosti.* L`viv. nacz. akad. my`stecztv. 32 p.
10. Nagorna Z. V. (2013) *Klasy`fikaciya metodiv transformaty`vnogo formoutvorennya v dy`zajni odyagu.* Visny`k Xarkivs`koyi derzhavnoyi akademiyi dy`zajnu i my`stecztv. My`stecztvoznnavstvo. Arxitektura. No. 2. P. 87–90.
11. Pry`vala V. O. (2012) *Sy`stematy`zaciya sposobiv zdijsnennya transformaciyi suchasnogo odyagu / V. O. Pry`vala, L. V. Buxanczova // Visny`k Xmel`ny`cz`kogo nacional`nogo universy`tetu. No. 2. P. 65–68.*

ФОРМИРОВАНИЕ НАПРАВЛЕНИЙ ДИЗАЙН-ПРОЕКТИРОВАНИЯ ДЕЛОВОЙ ОДЕЖДЫ НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ ТРАНСФОРМАЦИИ

ЛОСЬ М. В., ПОПОВА Т. И.

Украинская инженерно-педагогическая академия

Цель. Рассмотрение предпосылок формирования направлений дизайн-проектирования женской деловой одежды на основе принципов трансформации.

Методика. Обзор литературных источников, анализ выявленных тенденций и закономерностей, метод системного анализа.

Результаты. В ходе проведения исследования были выявлены виды классического стиля одежды и их соответствие дресс-кодам, разновидности делового стиля, классификация методов и принципы трансформации одежды.

Научная новизна. На основе анализа были выявлены и охарактеризованы разновидности делового стиля, выделена классификация методов, принципы трансформации одежды. Доказано, что для удовлетворения потребности в деловой одежде, которая могла бы объединять в себе разные функции, при её разработке целесообразно использовать принцип трансформации.

Практическая значимость. Полученные результаты можно применить для проектирования женской деловой одежды, которая способна выполнять несколько функций и поддерживать динамический способ жизни, который характеризуется частой сменой событий.

Ключевые слова: деловая одежда, классический стиль, формальный деловой стиль, стиль свободная пятница, трансформация, костюм-трансформер, женщина

FORMATION OF COURSES OF BUSINESS CLOTHES DESIGNING BASED ON THE PRINCIPLES OF TRANSFORMATION

LOS M., POPOVA T.

Ukrainian Engineering Pedagogics Academy

Purpose. Consideration of the prerequisites for the formation of design directions for women's business clothing based on the principles of transformation.

Methodology. Review of references, analysis of the revealed tendencies and regularities, the method of systems analysis.

Results. In the course of the research, the types of classical style of clothing and their conformity to dress codes, varieties of business style, classification of methods and principles of clothing transformation were identified.

Scientific novelty. On the basis of the analysis, varieties of business style were identified and characterized, classification of methods, principles of clothing transformation was highlighted. It is proved that to satisfy the need for business clothes, which could combine different functions, it is expedient to use the principle of transformation when developing it.

Practical value. The results obtained can be applied to the design of women's business clothes, which is able to perform several functions and maintain a dynamic way of life, which is characterized by a frequent change of events.

Keywords: business clothes, classical style, formal business style, Free Friday style, transformation, transformer suit, woman